

Warszawa, dnia 18 września 2019 r.

Stanowisko

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczące postępowania radcy prawnego w przypadku domniemania naruszenia zasad etyki i wykonywania zawodu przez innego radcę prawnego

1. Przedmiot sprawy.

W dniu 11 sierpnia 2019 r. do Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych skierowana została przez radcę prawnego prośba o przedstawienie stanowiska w sprawie dopuszczalności poinformowania przez niego trzech radców prawnych o możliwości naruszenia wobec nich zasad etyki i wykonywania zawodu przez innego radcę prawnego. Z zawartego we wniosku opisu stanu faktycznego wynika, że w toku własnego prywatnego procesu sądowego, czyli nie w toku świadczenia pomocy prawnej, druga strona procesu dołączyła dokument wytworzony przez radcę prawnego, w którym w stosunku do trzech radców prawnych mogły zostać naruszone zasady etyki i wykonywania zawodu.

W związku z wątpliwościami dotyczącymi sprawy Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych zwróciła się z prośbą do wnioskodawczyni o dodatkowe wyjaśnienia. W uzupełnieniu wniosku radca prawny poinformowała w korespondencji przesłanej pocztą elektroniczną w dniu 26 sierpnia 2019r., że dokument, o którym mowa we wniosku z dnia 11 sierpnia 2019r. i który w wersji zanonimizowanej załączyła do nowej korespondencji, otrzymała jako załącznik do pozwu, który skierowała przeciwko niej osoba fizyczna. W ocenie radcy prawnego dokument ten poprzez załączenie do pozwu znalazł się w przestrzeni publicznej, co może podważać zaufanie do wymienionych w nim z imienia i nazwiska radców prawnych, jako osób wykonujących zawód zaufania publicznego.

Radca prawny dodatkowo wyjaśniła, że dokument ten został sporządzony przez radcę prawnego i skierowany do pracodawcy zarówno tego radcy prawnego, który go sporządził, jak i wymienionym w nim radców prawnych. Radca prawny podniosła również, że radca prawny – autor pisma do pracodawcy nie podjął próby weryfikacji opisanych w nim określonych kwestii, pomimo iż miał, w ocenie wnioskodawczyni, taką możliwość.

Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych zapoznała się z treścią zanonimizowanego dokumentu załączonego do korespondencji przesłanej przez wnioskodawczynię pocztą elektroniczną w dniu 26 sierpnia 2019r. Z treści przedstawionego dokumentu można wysnuć wniosek, że pomiędzy radcą prawnym, będącym autorem pisma,

a wymienionymi w nim radcami prawnymi, w tym wnioskodawczynią istnieje konflikt na tle sposobu wykonywania przez autora pisma obowiązków koordynatora zespołu radców prawnych, przyjętej przez niego koncepcji koordynowania zespołem oraz dokonanych przez niego ocen funkcjonowania zespołu w okresie przed objęciem przez niego funkcji koordynatora.

2. Zagadnienie podlegające rozstrzygnięciu.

Z treści korespondencji inicjującej przedstawienie poniższego stanowiska Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych wynika, że radca prawny, jako strona pozwana w sprawie prywatnej, w wyniku analizy załączonego do pozwu pisma koordynatora zespołu radców prawnych do pracodawcy uznała, że mogło dojść do naruszenia zasad etyki i wykonywania zawodu przez autora pisma, godzącego w wymienionych w piśmie radców prawnych.

W związku z powyższym rozstrzygnięcia wymaga kwestia, czy dopuszczalne jest poinformowanie wymienionych w piśmie radców prawnych o możliwości naruszenia wobec nich zasad etyki i wykonywania zawodu przez innego radcę prawnego.

3. Źródła prawa i materiały wykorzystane do zajęcia stanowiska.

Dla przedstawienia stanowiska w sprawie, oparto się na następujących przepisach prawa:

- 1) Ustawa z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2018r. poz. 2115 z późn. zm.) – art. 64 ust. 1 w związku z art. 54¹ ust. 1, art. 54 oraz art. 66 ust. 1;
- 2) Kodeks Etyki Radcy Prawnego - Uchwała Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego – art. 11, art. 13, art. 50 ust. 1, art. 52 ust. 1 i ust. 2.

Dla ustalenia stanu faktycznego wykorzystano zapytanie radcy prawnego z dnia 6 marca 2019 r., powołane na wstępie niniejszego stanowiska.

4. Analiza zagadnienia

4.1. Mając na uwadze powyższe zagadnienie, na wstępie należy podkreślić, iż powołana przy Krajowej Radzie Radców Prawnych Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu nie jest uprawniona do oceny i subsumpcji stanu faktycznego przedstawionego w treści wniosku.

W ramach swojej właściwości Komisja rozpatruje sprawy związane z ogólną interpretacją przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych, Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz innych regulacji dotyczących wykonywania zawodu radcy prawnego. Komisja nie rozpatruje spraw indywidualnych, w szczególności związanych z oceną, czy w określonym stanie faktycznym, w szczególności istniejącego konfliktu między radcami prawnymi, doszło do naruszenia przez konkretnego radcę prawnego zasad etyki i wykonywania zawodu oraz konsekwencji z tym związanych, w tym w obszarze relacji między radcami prawnymi. Wynika to z przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (w szczególności art. 64 ust. 1 w związku z art. 54¹ ust. 1, art. 54 oraz art. 66 ust. 1), a także zakresu działania Komisji określonego w §3 pkt 1) – 6) Uchwały Nr 11/X/2017 KRRP z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie powołania, określenia składu liczbowego oraz zakresu działania komisji stałych Krajowej Rady Radców Prawnych X kadencji. W niniejszej sprawie Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych może wskazać wyłącznie ogólnie jaki jest na gruncie przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego katalog zalecanych zachowań (powinności) radcy prawnego w przypadku uznania, że mogło dojść do naruszenia zasad etyki zawodowej przez innego radcę prawnego w stosunku do niego oraz innych radców prawnych. Ocena, czy w określonym stanie faktycznym radca prawny mógł naruszyć prawo, zasady etyki lub godność zawodu bądź swoje obowiązki zawodowe należy w pierwszej kolejności do radcy prawnego rozważającego podjęcie w związku z tym dalszych czynności w sprawie, a następnie do właściwych organów samorządu radców prawnych (właściwego rzeczownika dyscyplinarnego okręgowej izby radców prawnych, ewentualnie okręgowego sądu dyscyplinarnego okręgowej izby radców prawnych oraz Wyższego Sądu Dyscyplinarnego). Zauważyć przy tym należy, że Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych nie przedstawiono szczegółowych informacji oraz dowodów na ich poparcie dotyczących stanu faktycznego sprawy, w szczególności przyczyn i przebiegu sporu między radcami prawnymi. Również z tych przyczyn brak jest w konsekwencji możliwości dokonania obiektywnej, rzetelnej oceny samego konfliktu, jak również zachowania jego uczestników.

4.2. Stosunki pomiędzy radcami prawnymi regulowane są w szczególności w Dziale VI Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W przypadku uzasadnionych zastrzeżeń radcy prawnego co do postępowania innego radcy prawnego zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz wykonywania zawodu uwzględnić należy postanowienia art. 52 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którym radca prawny może zwrócić uwagę członkowi samorządu radcowskiego postępującemu niezgodnie z zasadami etyki zawodowej, oraz postanowienia art. 52 ust. 2 tego Kodeksu, zgodnie z którym radca prawny może złożyć związaną z wykonywaniem zawodu skargę na innego radcę prawnego wyłącznie do właściwego organu samorządu radców prawnych.

Wskazać także należy na zasadę wyrażoną w art. 13 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgodnie z którą radcowie prawni są odpowiedzialni za samorząd radców prawnych, a w relacjach wzajemnych kierują się zasadami koleżeństwa oraz stanowiący jej rozwinięcie m.in. art. 50 ust. 1 Kodeksu stanowiący, że radca prawny obowiązany jest do lojalności i koleżeństwa wobec członków samorządu radców prawnych. W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych w określonych stanach faktycznych, w szczególności w sytuacji konfliktu między radcami prawnymi zasadne może być wzajemne informowanie się o niewłaściwym postępowaniu, z zastrzeżeniem, że realizacja zasad koleżeństwa i lojalności dotyczy wszystkich radców prawnych będących stronami sporu, w tym także osób z którymi dany radca prawny pozostaje w sporze. Wskazane przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego nie wprowadzają bowiem w tym zakresie wyłączeń ani też wyjątków. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że „(...) *brak koleżeństwa lub lojalności innego radcy prawnego nie jest podstawą do samozwolnienia się z przestrzegania zasady wyrażonej w komentowanym przepisie.*” (tak: A. Woroniecka [w:] W. Chróścik, G. Dźwigała, L. Korczak, T. Scheffler (red.), J. Sobutka, A. Woroniecka, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, 2. wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 338). Oczywistym przy tym jest, że komunikaty kierowane do radców prawnych mogą różnić się, a czasami wręcz powinny, w szczególności w zależności od konkretnego stanu faktycznego oraz zachowania i sytuacji radców prawnych.

Zwrócić także należy uwagę, że określone wypowiedzi mogą nosić cechy naruszenia dóbr osobistych, co w szczególności skutkować może nie tylko odpowiedzialnością dyscyplinarną radcy prawnego dopuszczającego się takiego naruszenia, ale także odpowiedzialnością cywilną.

W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych sytuacje konfliktowe między radcami prawnymi, zarówno o charakterze zawodowym, jak i osobistym, mogą nieść ryzyko naruszenia zasady dbałości o godność zawodu wyrażonej w art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Z tego względu zalecana jest szczególna wstrzeźliwość w wypowiedziach oraz rozważa i odpowiedzialność w postępowaniu w przypadku takich zdarzeń.

5. Podsumowanie

5.1. W przypadku uzasadnionych zastrzeżeń radcy prawnego co do postępowania innego radcy prawnego zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz wykonywania zawodu uwzględnić należy postanowienia art. 52 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którym radca prawny może zwrócić uwagę członkowi samorządu radcowskiego postępującemu niezgodnie z zasadami etyki zawodowej, oraz postanowienia art. 52 ust. 2 tego Kodeksu, zgodnie z którym radca prawny może złożyć związaną z wykonywaniem zawodu skargę na innego

radcę prawnego wyłącznie do właściwego organu samorządu radców prawnych. Radca prawny sygnalizujący możliwość nieetycznego zachowania innego radcy prawnego powinien mieć przy tym na uwadze zasadę wyrażoną w art. 13 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgodnie z którą radcowie prawni są odpowiedzialni za samorząd radców prawnych, a w relacjach wzajemnych kierują się zasadami koleżeństwa oraz stanowiący jej rozwinięcie m.in. art. 50 ust. 1 Kodeksu stanowiący, że radca prawny obowiązany jest do lojalności i koleżeństwa wobec członków samorządu radców prawnych, która to zasada obowiązuje wobec wszystkich członków samorządu radców prawnych, a zatem zarówno wobec innych radców prawnych, których dotyczy nieetyczne zachowanie określonego radcy prawnego, jak i wobec radcy prawnego naruszającego obowiązujące zasady.

5.2. Status zawodowy i społeczny obliuguje radcę prawnego do przestrzegania podwyższonego wzorca staranności w decyzjach podejmowanych zarówno w obszarze relacji zawodowych, jak również w życiu prywatnym. Reguła ta w szczególności powinna znajdować zastosowanie w przypadku możliwości wystąpienia lub występowania sytuacji konfliktowych między radcami prawnymi. Ze swojej istoty mogą one bowiem nieść ryzyko naruszenia zasady dbałości o godność zawodu, któremu każdy radca prawny powinien przeciwdziałać.

Opracowanie:
r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki

Przewodniczący
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych
r.pr. Ryszard Wilmanowicz

